

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра фінансів та банківської справи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри
_____ О. В. ЯРІШ
“_____” _____ 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Гроші та грошово-кредитна політика»
освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
ступінь вищої освіти бакалавр

Робоча програма навчальної дисципліни «Гроші та грошово-кредитна політика» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри фінансів та банківської справи
Протокол від «___» _____ 2023 року №___

Полтава 2023

Укладач: Гасій Олена Володимирівна, доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н., доцент

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» за першим (бакалаврським) рівнем, к.е.н., доцент

_____ О. В. ЯРІШ

«_____» _____ 2023 року

Зміст

	С.
Розділ 1. Опис навчальної дисципліни	4
Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання	5
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни	8
Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни	20
Розділ 5. Оцінювання результатів навчання	57
Розділ 6. Інформаційні джерела	59
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни	63

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Гроші та грошово-кредитна політика» для спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

1. Місце в структурно-логічній схемі підготовки: Пререквізити – модулі 1 та 2 НД «Гроші та грошово-кредитна політика»
2. Мова викладання – українська
3. Статус дисципліни: обов'язкова (професійне спрямування) для «Фінанси, банківська справа та страхування»
4. Курс – 1. Семестр – 1,2
5. Кількість кредитів за ЄКТС - 6 . Кількість модулів - 4
6. Денна форма навчання:
Кількість годин: 180 – загальна кількість: 1 семестр – 90, 2 семестр - 90
- лекції: 1 семестр – 16, 2 семестр - 16
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 1 семестр – 20; 2 семестр - 20
- самостійна робота: 1 семестр –54, 2 семестр - 54.
- вид підсумкового контролю: 1 семестр – ПМК, 2 семестр - екзамен.
7. Заочна форма навчання:
Кількість годин: 180 – загальна кількість: 1 семестр – 90, 2 семестр - 90
- лекції: 1 семестр – 6 , 2 семестр – 6.
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 1 семестр – 6, 2 семестр – 6.
- самостійна робота: 1 семестр - 78, 2 семестр – 78.
- вид підсумкового контролю: 1 семестр – ПМК, 2 семестр - екзамен.

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Мета дисципліни «Гроші та грошово-кредитна політика» полягає у формуванні знань з теорії грошей та грошово-кредитного регулювання, необхідних для забезпечення науково-теоретичної і методичної основи підготовки кваліфікованих фахівців, та засвоєння закономірностей функціонування грошового ринку як теоретичної основи державної монетарної політики і розвитку банківської справи.

Завдання навчальної дисципліни полягають у тому, щоб надати студентам знання щодо: сутності, функцій та ролі грошей і кредиту; механізму функціонування грошової системи в ринковій економіці; визначення закономірностей функціонування грошового ринку як теоретико-методичної бази державної монетарної політики; засвоєння ролі, специфіки та практики використання грошово-кредитної політики центрального банку; розгляд основ побудови банківської системи та операцій банків; визначення напрямів діяльності небанківських фінансових інститутів щодо грошово-кредитного обслуговування суб'єктів господарювання та населення в Україні; місця центральних банків в проведенні грошово-кредитної політики; теоретичних засад та практичних аспектів розробки та реалізації грошово-кредитної політики держави.

Таблиця 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна для бакалавра спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент
1	Загальні компетентності
	ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
2	Спеціальні компетентності

<p>СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.</p> <p>СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури</p> <p>СК04. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.</p> <p>СК08. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування</p>
--

Таблиця 3. Перелік програмних результатів навчання, які забезпечує дана навчальна дисципліна для бакалавра спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

<p>Програмні результати навчання</p>
<p>ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів.</p> <p>ПР06. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування</p> <p>ПР09. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування</p> <p>ПР12. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.</p>

ПР20. Виконувати професійні функції у сфері організації та функціонування публічних фінансів на регіональному рівні

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теорія функціонування грошей та організації грошового обороту

Тема 1. Сутність і функції грошей

Походження грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Поява грошей як об'єктивний результат розвитку товарного виробництва та обміну. Роль держави у творенні грошей.

Сутність грошей. Гроші як загальний еквівалент і абсолютно ліквідний актив. Гроші як особливий товар, особливості мінової і споживної вартості грошей як товару. Конкретна і загально споживна вартість грошового товару, формування суперечності між ними і вирішення її в неповноцінних грошах. Суперечність між реальною і номінальною вартістю грошей і її вирішення в неповноцінних грошах. Гроші як гроші і гроші як капітал.

Форми грошей та їх еволюція. Причини та механізм еволюції форм грошей від звичайних товарів першої необхідності до благородних металів. Причини та механізм демонетизації золота. Неповноцінні форми грошей та їх кредитна природа. Еволюція кредитних грошей. Сучасні кредитні засоби обігу. Роль держави в утвердженні кредитних зобов'язань як грошей.

Вартість грошей. Вартість грошей і час. Ціна грошей як капіталу: альтернативна вартість зберігання грошей та процент. Функції грошей. Масштаб цін. Взаємозв'язок функцій грошей. Дискусії щодо кількості функцій грошей.

Якісні властивості грошей. Роль грошей у ринковій економіці. Гроші як інструмент регулювання економіки. Еволюція ролі грошей у перехідній економіці України.

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки

Сутність грошового обороту як процесу руху грошей. Грошові платежі як елементарні складові грошового обороту. Основні суб'єкти грошового обороту. Основні ринки, що взаємо зв'язуються грошовим оборотом. Сукупний грошовий оборот як макроекономічне явище та оборот грошей на мікроекономічному рівні, їх єдність та відмінності. Економічна основа грошового обороту. Єдність та безперервність як визначальні риси грошового обороту.

Модель сукупного грошового обороту. Оборот продуктів та доходів як основа побудови грошового обороту. Групування суб'єктів обороту в моделі. Грошові потоки та їх взаємозв'язок у моделі.

Національний дохід і національний продукт як визначальні потоки грошового обороту. Балансування грошового обороту.

Структура грошового обороту. Готівковий та безготівковий сектори грошового обороту. Сектор грошового обігу, фіскально-бюджетний та кредитний сектори.

Маса грошей, що обслуговує грошовий оборот: поняття, склад та фактори, що визначають зміну. Показники маси грошей, грошові агрегати, їх характеристика, грошова база, її склад.

Швидкість обігу грошей: поняття, фактори, що визначають швидкість обігу. Вплив швидкості на масу та сталість грошей. Порядок визначення швидкості обігу грошей.

Закон кількості грошей, необхідних для обороту, його сутність, вимоги та наслідки порушення вимог.

Тема 3. Грошовий ринок

Сутність грошового ринку. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Суб'єкти та інструменти грошового ринку. Особливості прояву на грошовому ринку основних ринкових ознак — попиту, пропозиції, ціни. Інституційна модель грошового ринку. Банки і небанківські фінансово-кредитні структури як фінансові посередники грошового ринку.

Структура грошового ринку. Критерії класифікації. Ринок грошей і ринок капіталів. Ринок цінних паперів та валютний ринок як складові грошового ринку.

Попит на гроші. Суть та форми прояву попиту на гроші. Фактори, що визначають зміну попиту на гроші. Пропозиція грошей. Суть та механізм формування пропозиції грошей. Фактори, що визначають зміну пропозиції грошей. Механізм зміни маси грошей в обороті. Грошово-кредитний мультиплікатор, його механізм, показники мультиплікатора та чинники впливу на його рівень.

Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку та процент. Фактори, що визначають рівновагу грошового ринку.

Заощадження та інвестиції в механізмі грошового ринку. Заощадження населення як єдине джерело і верхня межа чистих інвестицій. Вплив процентної ставки на заощадження та інвестиції. Вплив бюджетного дефіциту на балансування заощаджень та інвестицій.

Тема 4. Грошові системи

Сутність грошової системи, її призначення та місце в економічній системі країни. Механізм функціонування грошової системи.

Відмінність грошової системи від грошового обороту та грошового ринку. Елементи грошової системи.

Основні типи грошових систем, їх еволюція. Закономірності еволюції грошових систем від саморегульованих систем повноцінних грошей до систем регульованого обігу кредитних грошей. Системи металевого й кредитного обігу.

Створення і розвиток грошової системи України. Необхідність створення грошової системи України. Особливості процесу запровадження національної валюти в Україні. Проблеми грошової системи України. Грошові системи економічно-розвинутих країн світу.

Державне регулювання грошового обороту як головне призначення грошової системи. Центральний банк як орган державного регулювання грошової сфери. Методи регулювання — методи прямого впливу і методи опосередкованого впливу. Фіскально-бюджетна та грошово-кредитна політика в системі державного регулювання економіки.

Тема 5. Інфляція та грошові реформи

Сутність, форми прояву та закономірності розвитку інфляції. Причини інфляції. Інфляція попиту та інфляція витрат.

Економічні та соціальні наслідки інфляції. Вплив інфляції на інвестиції та розвиток виробництва. Показники вимірювання інфляції. Інфляція та економічний цикл.

Державне регулювання інфляції. Антиінфляційна політика.

Особливості інфляції в Україні в перехідний період.

Сутність грошових реформ. Види грошових реформ та способи їх класифікації. Особливості проведення грошової реформи в Україні та провідних країнах світу. Багатофакторність, багатоцільове спрямування та довготривалість грошової реформи в Україні. Порядок випуску гривні в оборот у вересні 1996 р.

Модуль 2. Теоретичні основи функціонування кредитної системи та фінансове посередництво

Тема 6. Кредит та кредитна система

Необхідність кредиту. Загальні передумови формування кредитних відносин. Сутність кредиту. Об'єкти і суб'єкти кредиту. Позичковий капітал та кредит. Теоретичні концепції кредиту.

Стадії та закономірності руху кредиту. Кругооборот капіталу і виокремлення стадій руху кредиту. Принципи кредитування. Форми та види кредиту. Критерії класифікації кредиту. Форми кредиту.

Функції кредиту, їх сутність та призначення. Взаємозв'язок кредиту і грошей. Процент за кредит. Сутність процента, види, економічні межі руху та фактори зміни ставки процента. Процент в умовах інфляції. Роль процента. Основні напрями прояву ролі кредиту в ринковій економіці.

Розвиток кредитних відносин в Україні. Відновлення комерційного кредиту та фактори, що гальмують його розвиток. Труднощі розвитку банківського кредиту. Перспективи розвитку кредиту в Україні.

Вузьке та широке розуміння поняття кредитної системи. Передумови формування та структурна схема побудови кредитної системи. Функції кредитної системи. Поняття банківської та парабанківської системи. Виникнення банків та їх економічна сутність. Одно- та дворівневі банківські системи. Центральний банк та його роль в економіці. Функції Центрального банку та його повноваження. Сутність, походження та види комерційних банків. Характеристика, функції та види спеціалізованих кредитно-фінансових установ.

Тема 7. Фінансове посередництво грошового ринку

Сутність, призначення та види фінансового посередництва. Фінансовий посередник як суб'єкт грошового ринку. Види фінансових посередників. Послуги фінансових посередників. Економічні вигоди фінансового посередництва.

Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Місце банків на грошовому ринку. Сутність та функції банків.

Банківська система. Поняття банківської системи, її цілі та функції. Специфічні риси банківської системи. Принципи побудови банківської системи. Особливості побудови банківської системи України. Регіональна банківська система.

Небанківські фінансово-кредитні установи. Схожість та відмінність їх діяльності і діяльності банків. Види та характеристика основних видів небанківських фінансово-кредитних установ: страхових компаній, пенсійних фондів, інвестиційних фондів, фінансових компаній та ін.

Тема 8. Теоретичні засади діяльності банківських установ

Поняття комерційного банку, призначення, класифікація та види банківських установ.

Походження та розвиток банківських установ. Еволюція банків від приватних кредиторів до багатофункціональних посередників на грошовому ринку. Роль банків у сучасних ринкових економіках.

Основи організації та специфіка діяльності банків. Порядок створення банку, його реєстрація та ліцензування діяльності. Організаційні структури та функціональні особливості окремих видів банків.

Вибір банку для обслуговування. Пасивні операції банків. Формування власного капіталу банку. Залучення і запозичення коштів. Активні операції банків. Кредитні операції. Система та механізм банківського кредитування. Інвестиційні операції. Банківські послуги. Розрахунково-касове обслуговування клієнтів. Інші види банківських послуг.

Стабільність банків і механізм її забезпечення. Поняття банківської стабільності та її значення. Показники стабільності та економічні нормативи, що її забезпечують. Страхування банківських депозитів. Створення резервів для покриття ризиків. Ліквідність банків.

Особливості становлення і розвитку банків в Україні.

Тема 9. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною

Інтеграційні процеси та створення міжнародних валютно-кредитних установ. Міжнародний валютний фонд. Організація та функціональне призначення МВФ. Напрямки співпраці МВФ з країнами колишнього СРСР, у тому числі з Україною.

Група Світового банку. Основи організації, структура та призначення Світового банку. Міжнародний банк реконструкції та розвитку і напрями його діяльності. Міжнародна фінансова корпорація. Міжнародна асоціація розвитку та Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій. Форми співпраці структур Світового банку з Україною.

Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції. Створення та призначення Азіатського банку розвитку, Африканського банку розвитку та ін. Створення та призначення Чорноморського банку торгівлі та розвитку.

Європейський банк реконструкції та розвитку. Порядок створення, призначення і функції ЄБРР. Напрямки співробітництва з Україною.

Банк міжнародних розрахунків. Необхідність та порядок створення БМР. Функції банку. Роль БМР у розвитку міжнародного співробітництва у валютно-кредитній сфері.

Модуль 3. Місце центральних банків у проведенні грошово-кредитної політики

Тема 10. Статус та основні напрями діяльності центральних банків

Виникнення та розвиток центральних банків. Чинники, що зумовили появу емісійних банків. Причини і шляхи створення центральних банків. Організаційно-правові основи центральних банків провідних країн світу.

Статус та основи організації центральних банків. Статус центрального банку. Незалежність центрального банку від уряду, значення та форми реалізації. Особливості організації центральних банків США, Німеччини, Великобританії, Японії.

Завдання та функції центральних банків. Основні та додаткові функції центрального банку.

Операції центральних банків, їх особливості та зміст. Пасиви й активи банку. Відображення операцій у балансі центрального банку.

Перспективи розвитку центральних банків. Поява міждержавних центральних банків. Європейська система центральних банків, основи її організації та діяльності.

Тема 11. Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу

Центральний банк – організатор грошового обігу в країні. Емісія грошей і роль НБУ в організації готівкового обігу. Структура грошової маси і грошової бази. Процес формування пропозиції грошей. Швидкість обігу грошей, коефіцієнт монетизації, їх значення. Монопольне право центрального банку на емісію грошових знаків; чинники і характер зміни цієї діяльності центральних банків у ХХ ст. Повноваження НБУ як емісійного центру готівкового грошового обороту. Організація виготовлення, емісії та обороту грошових знаків.

Регламентация готівкового обігу в комерційних банках. Нормативно-правове забезпечення регламентації готівкового обігу. Касові операції. Операційна каса та її функції. Видаткова каса. Прибуткові каси. Вечірні каси.

Організація готівкового обігу на підприємствах і в організаціях. Нормативно-правове забезпечення щодо регламентування операцій з готівкою в Україні. Основні принципи організації обороту готівки суб'єктами господарювання. Ліміт залишку готівки в касі. Контроль за дотриманням касової дисципліни.

Емісійно-касова робота установ НБУ. Формування резервних фондів банкнот і монет у Центральному сховищі. Представництва НБУ. Забезпечення банків зразками банкнот національної валюти та їх зберігання. Вимоги щодо формування та пакування банкнот (монет) національної валюти. Організація виготовлення, випуску в обіг і реалізація пам'ятних та ювілейних монет України. Правила визначення платіжності банкнот і монет НБУ.

Прогнозування готівкового грошового обороту. Зміст прогнозного розрахунку касових оборотів банків та його призначення.

Тема 12. Рефінансування банків

Сутність і види кредитування центральним банком діяльності комерційних банків.

Економічна сутність кредитів рефінансування на макро- та мікрорівнях. Класифікація кредитів рефінансування центрального банку.

Кредитні відносини НБУ з комерційними банками. Загальні вимоги НБУ до банків у разі здійснення рефінансування. Види забезпечення кредитів рефінансування. Рефінансування банків шляхом надання кредитів овернайт. Короткострокові й середньострокові кредити рефінансування банків. Рефінансування банків шляхом проведення операцій РЕПО. Рефінансування комерційних банків через надання стабілізаційного кредиту. Депозитні операції НБУ. Операції купівлі (продажу) державних цінних паперів на відкритому ринку.

Тема 13. Регулювання банківської діяльності та банківський нагляд

Економічна сутність та необхідність регулювання діяльності банків. Створення правової та нормативної бази, що регламентує діяльність банків. Чинники, що визначають необхідність створення державної системи банківського регулювання. Основні завдання системи банківського регулювання. Форми регулювання банківської діяльності в Україні.

Реєстрація комерційних банків. Умови, дотримання яких є обов'язковим для створення і державної реєстрації банку. Етапи створення комерційного банку.

Ліцензування банківської діяльності. Умови, дотримання яких надає банку право отримати банківську ліцензію і письмовий дозвіл на здійснення окремих операцій.

Економічні нормативи регулювання діяльності комерційних банків. Система економічних нормативів, її сутність, призначення. Механізм обов'язкового резервування. Економічна сутність та призначення механізму обов'язкового резервування. Система гарантування банківських депозитів. Організація та функціонування системи гарантування банківських депозитів — у розвинутих країнах і в Україні. Критерії проблемності в діяльності комерційних банків.

Банківський нагляд: сутність, завдання, мета. Історія банківського нагляду в Україні. Принципи, форми та об'єкти, методи банківського нагляду. Порівняльна характеристика дистанційного моніторингу діяльності банків та їх інспектування.

Порядок проведення НБУ дистанційного моніторингу діяльності банків. Інспектування банків: планування інспекційних перевірок, підготовка до них. Відображення результатів проведеного інспектування.

Оцінка результатів діяльності банків та визначення їх рейтингу. Заходи впливу до комерційних банків за порушення банківського законодавства. Загальна характеристика заходів впливу, що застосовуються НБУ.

Тема 14. Центральний банк як банкір і фінансовий агент уряду

Сутність та види державного боргу. Поняття державного боргу. Правова основа здійснення внутрішніх та зовнішніх запозичень. Різновиди державного боргу в залежності від певних ознак.

Центральний банк в обслуговуванні внутрішнього державного боргу. Основні методи фінансування внутрішнього державного боргу. Склад внутрішнього державного боргу України. Функції НБУ в обслуговуванні внутрішнього державного боргу. Здійснення національним банком розміщення, депозитарного та розрахункового обслуговування обігу і погашення облигацій, нагляду за діяльністю учасників ринку.

Депозитарна діяльність Національного банку. Поняття депозитарію. Різновиди депозитарної діяльності. НБУ як учасник Національної депозитарної системи. Обслуговування НБУ операцій емітента щодо випущених ним ДЦП. Обслуговування НБУ операцій за угодами по ДЦП.

Роль центрального банку в обслуговуванні зовнішнього боргу держави. Два аспекти обслуговування державного зовнішнього боргу: бюджетний підхід (своєчасність виплат за зовнішніми борговими зобов'язаннями) та зовнішній борг як невід'ємна частина

валового зовнішнього боргу. Утворення та обслуговування зовнішнього запозичення та зовнішнього боргу – предмет законодавчого регулювання. Мета та учасники управління зовнішнім боргом держави. Кредитні відносини НБУ з Міжнародним валютним фондом. Управління проектами міжнародних кредитних ліній.

Роль НБУ в забезпеченні касового виконання Державного бюджету. Сутність касового виконання державного бюджету. Еволюція систем касового виконання Державного бюджету України. Функції НБУ в касовому виконанні Державного бюджету України.

Модуль 4. Теоретичні засади та практичні аспекти розробки та реалізації грошово-кредитної політики держави

Тема 15. Сутність та види грошово-кредитної політики

Економічний зміст грошово-кредитної політики. Визначення грошово-кредитної політики, її об'єкти та суб'єкти. Інституційна основа монетарної політики.

Грошово-кредитна політика центрального банку — сутність, типи, стратегічні цілі, проміжні та тактичні завдання. Інструменти грошово-кредитного регулювання. Проблема монетизації ВВП в Україні.

Передавальний механізм та ефективність грошово-кредитної політики. Основні ланки передавального механізму грошово-кредитної політики у короткостроковому та у довгостроковому періодах. Вплив грошово-кредитної політики на національну економіку.

Типи грошово-кредитної політики. Класифікація грошово-кредитної політики за спрямованістю та мірою впливу регулятивних заходів на пропозицію грошей (крайні варіанти – монетарна експансія та політика рестрикції; проміжні – політика рефляції та політика дезінфляції); за критерієм охоплення регулятивними заходами суб'єктів грошового ринку (тотальна грошово-кредитна політика та селективну); за характером стратегічної мети, що слугує цільовим монетарним орієнтиром (таргетування грошових агрегатів, таргетування валютного курсу, таргетування інфляції, грошово-кредитна політика без номінального якоря).

Місце і роль грошово-кредитної політики в загальнодержавній економічній політиці. Динаміка основних макроекономічних показників в Україні та особливості реалізації грошово-кредитної політики на різних етапах перехідного періоду. Проблеми реалізації грошово-кредитної політики в Україні.

Зарубіжний досвід реалізації грошово-кредитної політики. Основні положення грошово-кредитної політики розвинутих країн світу:

США, Канада, Японія. Характеристика монетарної системи Європейських центральних банків.

Тема 16. Інструменти грошово-кредитної політики

Загальна характеристика інструментів грошово-кредитної політики. Класифікація інструментів грошово-кредитної політики. Інструменти грошово-кредитної політики в Україні.

Мінімальні резервні вимоги як інструмент грошово-кредитного регулювання. Зміст, функції, мета, роль, норма, «база», необхідність мінімальних резервів. Застосування мінімальних резервних вимог НБУ.

Процентна політика центрального банку. Зміст, мета, ефективність процентної політики. Різновиди процентних ставок. Облікова ставка, як важливий інструмент грошово-кредитної політики. Облікова політика НБУ.

Політика центрального банку на відкритому ринку. Зміст та ефективність операцій на відкритому ринку. Різновиди операцій на відкритому ринку. Основні особливості операцій на відкритому ринку. Механізм впливу операцій на відкритому ринку на перебіг макроекономічних процесів. Операції на відкритому ринку як інструмент монетарного регулювання в Україні.

Адміністративні інструменти грошово-кредитної політики. Сутність та мета застосування. Характеристика основних адміністративних інструментів.

Тема 17. Валютна політика держави

Валютна політика як основа валютного регулювання і контролю. Сутність, інструменти, види, складові елементи, мета валютної політики.

Валютне регулювання. Економічна сутність і необхідність, мета, завдання валютного регулювання. Суб'єкти та об'єкти валютного регулювання. Взаємодія суб'єктів валютного ринку України. Методи валютного регулювання. Форми валютних обмежень. Становлення системи валютного регулювання в Україні.

Валютний контроль. Зміст і завдання валютного контролю. Органи, що здійснюють валютний контроль. НБУ як головного органу у сфері валютного контролю.

Політика курсоутворення в Україні. Поняття, призначення та елементи національної валютної системи. Поняття «валютний курс». Вплив макроекономічних та кон'юнктурних чинників на динаміку валютного курсу. Сутність курсової політики держави. Режими

валютних курсів. Валютне регулювання та валютна політика: курсова, облікова, інтервенційна. Особливості формування валютної системи України. Органи валютного регулювання.

Офіційні валютні резерви та методи управління ними. Роль і призначення золотовалютних резервів. Джерела формування золотовалютних резервів. Основні компоненти сучасних золотовалютних резервів. Напрями здійснення управління золотовалютними резервами.

Регулювання НБУ операцій пов'язаних із рухом капіталу. Сутність та різновиди операцій, їх характеристика. Форми валютного контролю.

Регулювання НБУ поточних валютних операцій. Сутність та різновиди операцій, їх характеристика. Основні напрямки валютного регулювання та контролю в цій сфері.

Платіжний баланс та золотовалютні резерви. Сутність, побудова, призначення та використання платіжного балансу. Основні принципи складання. Операції платіжного балансу. Причини порушення рівноваги платіжного балансу. Форми регулювання платіжного балансу. Аналіз платіжного балансу.

Світова та міжнародні валютні системи. Поняття світової валютної системи, її елементи та етапи розвитку.

Тема 18. Монетарні важелі антиінфляційного регулювання

Класифікація важелів антиінфляційного регулювання. Механізм застосування монетарних важелів антиінфляційного регулювання. Адміністративні важелі антиінфляційного регулювання: сутність та мета застосування. Контроль грошової емісії; недопущення емісійного фінансування держбюджету, стимулювання інвестицій в економіку держави, безробіття та методи його подолання.

Процентна політика центрального банку як важіль антиінфляційного регулювання: зміст, мета, ефективність. Різновиди процентних ставок центрального банку. Облікова ставка, як важливий важіль антиінфляційного регулювання. Облікова політика НБУ.

Мінімальні резервні вимоги як важіль антиінфляційного регулювання. Необхідність мінімальних резервів як важеля антиінфляційного регулювання. Застосування мінімальних резервних вимог НБУ у системі антиінфляційного регулювання.

Операції на відкритому ринку як важіль антиінфляційного регулювання в Україні. Зміст та ефективність операцій на відкритому ринку. Різновиди операцій на відкритому ринку та їх особливості. Механізм впливу операцій на відкритому ринку на перебіг макроекономічних процесів.

Суть, види та економічний механізм інфляційного таргетування. Таргетування інфляції як оптимальний режим монетарної політики в Україні.

Теоретичні засади антиінфляційного регулювання, його напрямки та методи реалізації. Види антиінфляційного регулювання. Суб'єкти антиінфляційного регулювання. Роль НБУ у системі антиінфляційного регулювання. Антиінфляційне регулювання як фактор економічного зростання в Україні. Етапи формування антиінфляційного регулювання в Україні. Антиінфляційне регулювання в Україні: особливості та проблеми реалізації. Заходи антиінфляційного регулювання інфляції в Україні. Антиінфляційне регулювання економіки в розвинутих країнах. Концепції антиінфляційних заходів.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни «Гроші та грошово-кредитна політика»

Таблиця 4. Тематичний план навчальної дисципліни «Гроші та грошово-кредитна політика» для студентів денної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання до теми (лекції)	Обсяг годин	Назва теми та питання заняття	Обсяг годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Обсяг годин
1	2	3	4	5	6
Модуль 1 «Теорія функціонування грошей та організації грошового обороту»					
Тема 1 «Сутність та функції грошей»		Тема 1 «Сутність та функції грошей»		Тема 1 «Сутність та функції грошей»	
Лекція 1 «Сутність та функції грошей» 1. Походження грошей та їх еволюційні форми. 2. Сутність і вартість грошей. 3. Функції грошей	2	Семінарське заняття 1 1. Теорії походження грошей 2. Сутність і вартість грошей 3. Форми грошей та їх еволюція 4. Функції грошей як міри вартості та засобу обігу. 5. Гроші як засіб нагромадження і платежу. 6. Світові гроші.	2	Дайте відповіді на приведені нижче запитання. 1. Які існують теорії походження грошей? Розкрийте їх сутність. 2. Розкрийте, наводячи приклади, сутність та особливості еволюційних форм грошей. 3. Розкрийте сутність та еволюційні форми вартості грошей. 4. У чому полягають особливості грошей як загального еквівалента? 5. Чим повноцінні гроші відрізняються від неповноцінних? 6. Розкрийте сутність функцій грошей у їх взаємозв'язку. 7. У чому полягає роль грошей для розвитку та підвищення ефективності виробництва?	6

				Підготувати реферати: «Криптовалюта на сучасному етапі розвитку грошей», «Електронні гроші через призму функцій грошей».	
Тема 2 «Грошовий обіг і грошові потоки»		Тема 2 «Грошовий обіг і грошові потоки»		Тема 2 «Грошовий обіг і грошові потоки»	
<p>Лекція 2 «Грошовий обіг і грошові потоки»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічні основи грошового обороту. 2. Грошові потоки та їх балансування. 3. Грошова маса: сутність, показники її виміру, взаємозв'язок із грошовою базою. 4. Закон грошового обігу. Швидкість обігу грошей. 	2	<p>Семинарське заняття 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття грошово обороту як процесу руху грошей. 2. Модель сукупного грошового обороту. 3. Структура грошового обороту. 4. Грошова маса: показники її обсягу та структури, взаємозв'язок із грошовою базою. 5. Закон грошового обігу. 6. Суть швидкості обігу грошей та фактори, що на неї впливають. 	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. В чому полягає суть грошового обігу? Яка його структура? 2. Охарактеризуйте грошовий оборот і грошові потоки в Україні. 3. За допомогою яких ринкових механізмів відбувається балансування грошових потоків в економіці держави? Поясніть на прикладі України. 4. Розкрийте сутність грошової маси та проаналізуйте її структуру в Україні за останні 5 років. 5. У чому полягає сутність грошової бази? Поясніть її взаємозв'язок із грошовою масою. 6. У чому полягає сутність закону грошового обігу? 7. Чи є зміна швидкості обігу грошей самостійним фактором впливу на ринкову кон'юнктуру чи це лише механічний наслідок зміни маси грошей, коли при збільшенні маси швидкість зменшується, а при зменшенні – збільшується? <p>Підготувати реферати: «Динаміка та</p>	6

				структура грошової маси в Україні (за останні 5 років); «Тенденції розвитку готівкового обороту в Україні»; «Стан та перспективи розвитку безготівкових платежів в Україні»	
Тема 3 «Грошовий ринок»		Тема 3 «Грошовий ринок»		Тема 3 «Грошовий ринок»	
Лекція 3 «Грошовий ринок» 1. Сутність, інституційна модель та структура грошового ринку. 2. Попит на гроші та фактори, що впливають на нього. 3. Сутність і механізм формування пропозиції грошей. 4. Рівновага на грошовому ринку.	2	Семінарське заняття 3 1. Сутність, суб'єкти та об'єкти, інструменти грошового ринку. 2. Інституційна модель грошового ринку. 3. Структура грошового ринку. 4. Попит на гроші та фактори, що впливають на нього. 5. Пропозиція грошей та механізм її формування. 6. Рівновага на грошовому ринку.	2	1. Яке місце посідає грошовий ринок у структурі грошового обороту та в чому полягає роль грошового ринку в економіці? 2. Що є спільного і відмінного між грошовим ринком, ринком грошей та ринком капіталів? 3. В чому полягає сутність попиту на гроші? Поясніть вплив факторів на нього. 4. В чому полягає сутність пропозиції грошей? Поясніть механізм її формування. 5. В чому полягає економічний зміст грошово-кредитного мультиплікатора? Поясніть механізм його дії. 6. Наведіть приклади зміни стану рівноваги на грошовому ринку. Поясніть причинно-наслідкові зв'язку за кожним наведеним прикладом. 7. Обґрунтуйте власну думку щодо питання: чи може грошовий	6

				<p>ринок створити ефективний механізм трансформації заощаджень в інвестиції?</p> <p>Підготувати реферати на теми: «Грошовий ринок в Україні: стан та перспективи розвитку»; «Особливості формування попиту та пропозиції грошей суб'єктами грошового ринку»</p>	
Тема 4 «Грошові системи»		Тема 4 «Грошові системи»		Тема 4 «Грошові системи»	
<p>Лекція 4 «Грошові системи»</p> <p>1. Грошова система: сутність, призначення.</p> <p>2. Склад та елементи грошової системи України.</p> <p>3. Види грошових систем, їх еволюція.</p> <p>4. Становлення та розвиток грошової системи України.</p> <p>5. Зміст та інструменти монетарної політики.</p>	2	<p>Семінарське заняття 4</p> <p>1. Сутність та елементи грошової системи.</p> <p>2. Характеристика саморегульованих грошових систем.</p> <p>3. Типи регульованих грошових систем.</p> <p>4. Становлення та розвиток грошової системи України.</p> <p>5. Зміст та інструменти грошово-кредитної політики.</p>	2	<p>1. В чому полягає сутність грошової системи? Назвіть основні елементи грошової системи України.</p> <p>2. Охарактеризуйте структуру грошової системи.</p> <p>3. Розкрийте еволюційні типи саморегульованих грошових систем.</p> <p>4. У чому полягає сутність та особливості типів регульованих грошових систем?</p> <p>5. Які етапи розвитку можна виділити на шляху розбудови грошової системи України? Дайте їх коротку характеристику.</p> <p>6. Дайте визначення грошово-кредитної політики держави та розкрийте сутність й економічне значення її інструментів.</p> <p>7. Охарактеризуйте основні риси грошово-кредитної політики Національного банку України за останні п'ять років.</p>	6

				Підготувати реферати на теми: «Створення та розвиток грошової системи України»; «Особливості організації грошових систем у країнах світу» (на прикладі будь-якої країни).	
Тема 5 «Інфляція та грошові реформи»	-	Тема 5 «Інфляція та грошові реформи»		Тема 5 «Інфляція та грошові реформи»	
Лекція 5 «Інфляція та грошові реформи» 1. Суть, класифікація видів та причини розвитку інфляції. 2. Основні показники вимірювання інфляції 3. Методи регулювання інфляції. 4. Сутність та види грошових реформ.	2	Семінарське заняття 5 1. Суть, класифікація видів інфляції та причини розвитку інфляції. 2. Основні показники вимірювання інфляції. 3. Методи регулювання інфляції. 4. Сутність та види грошових реформ.	2	1. Розкрийте сутність інфляційного процесу та охарактеризуйте закономірності його розвитку. 2. Назвіть класифікаційні ознаки та види інфляції, приводячи приклади. 3. У чому полягають причини інфляції в Україні? Які її соціально-економічні наслідки для вітчизняної економіки? 4. Які методи державного регулювання інфляції існують у вітчизняній та світовій практиці? Розкрийте їх сутність та наведіть приклади. 5. Що таке таргетування інфляції? Поясніть його механізм. 6. Розкрийте сутність та види грошових реформ. Наведіть приклади грошових реформ у країнах світу. 7. Розкрийте сутність та механізм грошової реформи 1996 р. в	6

				Україні. Охарактеризуйте дану грошову реформу за різними класифікаційними ознаками.	
				Підготувати реферати на теми: «Інфляційний процес в Україні: історичний та сучасний аспект»; «Світовий та вітчизняний досвід проведення грошових реформ»	
Модуль 2 «Теоретичні основи функціонування кредитної системи та фінансове посередництво»					
Тема 6 «Кредит та кредитна система»		Тема 6 «Кредит та кредитна система»		Тема 6 «Кредит та кредитна система»	
Лекція 6 «Кредит та кредитна система» 1. Необхідність, суть, форми та функції кредиту. 2. Класифікація кредитів. 3. Позичковий процент: суть та чинники формування. 4. Сутність та структура кредитної системи.	2	Семінарське заняття 6 1. Необхідність, суть, форми та види кредитів. 2. Функції кредиту. 3. Класифікація кредитів. 4. Позичковий процент: суть та чинники формування. 5. Сутність та структура кредитної системи.	2	1. У чому полягають функції та роль кредиту в ринковій економіці? 2. Які існують методи перерозподілу коштів і в чому їх відмінність? 3. Охарактеризуйте структуру обсягів банківського кредитування в Україні за період 2007-2011 рр. у розрізі галузей економіки, валют, строків надання кредитних ресурсів. 4. Які основні принципи кредитування? 5. Що спільного і в чому відмінність між фінансуванням і кредитуванням? 6. Розкрийте сутність видів банківських кредитів за механізмом їх надання. 7. У чому полягає сутність	6

				<p>позичкового процента? Поясніть причинно-наслідкові взаємозв'язки формування позичкового процента.</p> <p>8. Форми кредиту: переваги і недоліки окремих форм.</p> <p>9. Кредитні відносини та інфляція.</p> <p>10. Розвиток кредитних відносин у перехідній економіці України.</p> <p>11. Іпотечний кредит: його становлення та розвиток в Україні.</p> <p>12. Роль банківського кредиту в розвитку економіки України.</p> <p>13. Охарактеризуйте діяльність страхових компаній, інститутів спільного інвестування, фінансових компаній, ломбардів та недержавних пенсійних фондів (на прикладі України).</p> <p>Підготувати реферати: «Розвиток кредитних відносин в умовах вітчизняної економіки»; «Порівняльний аналіз кредитної системи України та зарубіжних країн».</p>	
Тема 7 «Фінансове посередництво грошового ринку»		Тема 7 «Фінансове посередництво грошового ринку»		Тема 7 «Фінансове посередництво грошового ринку»	
Лекція 7 «Фінансове посередництво грошового ринку» 1. Сутність, роль та функції	2	Семінарське заняття 7 1. Фінансове посередництво: суть, функції та види. 2. Структура та функції	2	1. Чим діяльність фінансових посередників відрізняється від брокерської і дилерської діяльності? 2. Порівняйте функції банків з	6

<p>фінансового посередництва. 2. Структура та функції національної банківської системи. 3. Становлення та особливості розвитку банківської системи України. 4. Небанківські фінансово-кредитні установи, їх особливості.</p>		<p>національної банківської системи. 3. Поняття про Спеціалізовані кредитно-фінансові інститути та їх види. 4. Характеристика страхових компаній, пенсійних та інвестиційних фондів. 5. Фінансові компанії, кредитні спілки, ломбарди.</p>		<p>функціями небанківських фінансових посередників. 3. Охарактеризуйте діяльність страхових компаній як фінансових посередників (на прикладі України). 4. Охарактеризуйте діяльність інститутів спільного інвестування як фінансових посередників (на прикладі України). 5. Охарактеризуйте діяльність фінансових компаній як фінансових посередників (на прикладі України). 6. Охарактеризуйте діяльність ломбардів як фінансових посередників (на прикладі України). 7. Охарактеризуйте діяльність недержавних пенсійних фондів як фінансових посередників (на прикладі України).</p> <p>Підготувати реферати на теми: «Становлення та розвиток банківської системи в Україні»; «Стан і перспективи розвитку небанківських фінансово-кредитних установ в Україні», «Інституційна структура регіональної банківської системи»</p>	
<p>Тема 8 «Теоретичні засади діяльності банківських установ» Лекція 8 «Теоретичні засади</p>	2	<p>Тема 8 «Теоретичні засади діяльності банківських установ» Семінарське заняття 8</p>	2	<p>Тема 8 «Теоретичні засади діяльності банківських установ» 1. У чому полягає роль банків в економіці держави? Які функції</p>	6

<p>діяльності банківських установ»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Банки: походження, розвиток, поняття, призначення. 2. Види банків та їх функції. 3. Пасивні банківські операції. 4. Активні банківські операції. 5. Комісійно-посередницькі банківські послуги. 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Банки: походження, розвиток, поняття, призначення. 2. Види банків та їх функції. 3. Пасивні банківські операції. 4. Активні банківські операції. 5. Комісійно-посередницькі банківські послуги. 		<p>виконують банки?</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Яка існує класифікація видів банків? 3. Яку організаційну структуру має банк? 4. Які існують операції щодо залучення та запозичення коштів банками? Назвіть їх види та коротко охарактеризуйте. 5. Дайте характеристику сутності видів активних банківських операцій. 6. Дайте характеристику сучасних банківських послуг. 7. Які існують проблеми стабільності вітчизняних банків у сучасних ринкових умовах? <p>Підготувати реферати: «Система гарантування вкладів населення та її вплив на діяльність банків в Україні»; «Новітні банківські технології у розрахунковому обслуговуванні клієнтів»</p>	
<p>Тема 9 «Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною»</p>		<p>Тема 9 «Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною»</p>		<p>Тема 9 «Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною»</p>	

<p>1. Міжнародні фінансово-кредитні установи, причини їх виникнення та призначення</p> <p>2. Міжнародний валютний фонд та Світовий банк: створення, особливості функціонування та співпраці з Україною.</p> <p>3. Регіональні валютно-фінансові установи, їх створення та призначення</p> <p>4. Призначення та діяльність Європейського банку реконструкції та розвитку.</p> <p>5. Банк міжнародних розрахунків: створення та особливості функціонування.</p>		<p>Семінарське заняття 9</p> <p>1. Міжнародні фінансово-кредитні установи, причини їх виникнення та призначення.</p> <p>2. Міжнародний валютний фонд, як валютно-фінансова організація міжурядового співробітництва.</p> <p>3. Основи організації, структура та призначення Світового банку</p>	2	<p>1. Членом яких міжнародних валютно-кредитних організацій є Україна?</p> <p>2. Дайте характеристику діяльності Міжнародного валютного фонду та розкрийте форми його співпраці з Україною.</p> <p>3. Яка мета створення Світового банку? Розкрийте завдання його діяльності та напрями співпраці з Україною.</p> <p>4. У чому полягають мета і завдання створення Європейського банку реконструкції та розвитку? Вкажіть особливості його функціонування та напрями співпраці з Україною.</p> <p>5. Які основні засади створення та функціонування Банку міжнародних розрахунків?</p> <p>6. У чому полягає економічне призначення та особливості діяльності Європейського інвестиційного банку?</p> <p>7. Які регіональні фінансово-кредитні установи функціонують у світовій економіці? Дайте коротку характеристику їх діяльності: мета створення, завдання, напрями співпраці з Україною.</p> <p>Підготувати реферати: «Створення та функціонування Європейського</p>	6
		<p>Семінарське заняття 10</p> <p>1. Характеристика діяльності Європейського банку реконструкції та розвитку.</p> <p>2. Створення та функціонування Банку міжнародних розрахунків.</p> <p>3. Економічне призначення та особливості діяльності Європейського інвестиційного банку.</p>	2		

				валютного союзу»; «Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями як чинник економічного розвитку держави»	
Модуль 3 «Місце центральних банків у проведенні грошово-кредитної політики»					
Тема 10 «Статус та основні напрями діяльності центральних банків»		Тема 10 «Статус та основні напрями діяльності центральних банків»		Тема 10 «Статус та основні напрями діяльності центральних банків»	
Лекція 10 «Статус та основні напрями діяльності центральних банків» 1. Походження та розвиток центральних банків. 2. Призначення, статус та основи організації центрального банку. 3. Функції центрального банку. 4. Національний банк України: особливості створення та основи діяльності. 5. Функції представництв НБУ в регіонах.	2	Семінарське заняття 11 1. Походження та розвиток центральних банків. 2. Призначення, статус та основи організації центрального банку. 3. Функції центрального банку. 4. Національний банк України: особливості створення. 5. Основи діяльності Національного банку України.	2	1. Що слугувало причинами появи центральних банків у світі? 2. Охарактеризуйте еволюційний та законодавчий шляхи виникнення центральних банків. 3. Опишіть етапи становлення центральних банків. 4. Які основні завдання стоять перед центральними банками? 5. Дайте характеристику факторам, що визначають незалежність центрального банку. 6. Розкрийте функції, які виконують центральні банки. 7. Розкрийте активні операції здійснюють центральні банки. 8. Опишіть пасивні операції центральних банків. Підготувати реферати на теми: «Центральні банки: виникнення, призначення та загальна характеристика»; «Організаційно-правові основи функціонування та	6

				статус Національного банку України», «Роль представництв НБУ в регіонах.	
Тема 11 «Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу»		Тема 11 «Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу»		Тема 11 «Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу»	
Лекція 11 «Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу» 1. Центральний банк - єдиний емісійний центр держави 2. Регламентация готівкового обігу в банках 3. Грошова маса і грошова база 4. Ступінь монетизації економіки країни та швидкість обігу грошей.	2	Семинарське заняття 12 1. Центральний банк - єдиний емісійний центр держави 2. Регламентация готівкового обігу в банках 3. Грошова маса і грошова база 4. Ступінь монетизації економіки країни та швидкість обігу грошей	2	1. Охарактеризуйте повноваження НБУ як емісійного центру готівкового грошового обігу. 2. Чим відрізняється емісія грошових знаків в умовах золотомонетного стандарту від емісії в сучасних умовах? Що таке кредитна емісія? 3. Які банкноти і монети НБУ вважає придатними до обігу, а які неплатіжними? 4. Роль Національного банку України у забезпеченні інкасації та перевезення готівки. 5. Захисні елементи банкнот та їх характеристика. 6. Грошова база та її аналіз. Підготувати реферати: «Емісійна діяльність Національного банку України»; «Роль НБУ у регулюванні готівкового грошового обігу»	6
Тема 12 «Рефінансування		Тема 12 «Рефінансування		Тема 12 «Рефінансування банків»	

банків»		банків»			
<p>Лекція 12 «Рефінансування банків»</p> <p>1. Причини, значення, загальні вимоги НБУ до банків банків другого рівня у разі здійснення рефінансування.</p> <p>2. Порядок надання окремих кредитів овернайт та проведення тендерів з підтримання ліквідності банків.</p> <p>3. Принципи і порядок проведення операцій репо.</p> <p>4. Порядок надання стабілізаційного кредиту.</p>	2	<p>Семінарське заняття 13</p> <p>1. Причини, значення, загальні вимоги НБУ до банків банків другого рівня у разі здійснення рефінансування.</p> <p>2. Порядок надання окремих кредитів овернайт та проведення тендерів з підтримання ліквідності банків.</p> <p>3. Принципи і порядок проведення операцій репо.</p> <p>4. Порядок надання стабілізаційного кредиту.</p>	2	<p>1. Загальні вимоги, що висуває НБУ до банків і забезпечення у разі здійснення рефінансування.</p> <p>2. Порядок надання кредитів овернайт.</p> <p>3. Порядок проведення тендерів з підтримання ліквідності банків. Рефінансування банків.</p> <p>4. Порядок проведення операцій прямого РЕПО.</p> <p>5. Порядок проведення операцій зворотного РЕПО.</p> <p>6. Стабілізаційний кредит та цілі його надання.</p> <p>7. Зарактеристика умов та механізму надання стабілізаційного кредиту.</p> <p>Підготувати реферати: «Політика рефінансування банків: вітчизняна практика та міжнародний досвід»: «Особливості інструментів рефінансування НБУ».</p>	6
Тема 13 «Регулювання банківської діяльності та банківський нагляд»		Тема 13 «Регулювання банківської діяльності та банківський нагляд»		Тема 13 «Регулювання банківської діяльності та банківський нагляд»	

<p>Лекція 13 «Регулювання банківської діяльності та банківський нагляд»</p> <p>1. Сутність, основні завдання та форми регулювання банківської діяльності.</p> <p>2. Організація системи регулювання та нагляду діяльності банків.</p> <p>3. Суть, принципи та методи банківського нагляду</p> <p>4. Заходи впливу до банків за порушення банківського законодавства.</p>	2	<p>Семінарське заняття 14</p> <p>1. Сутність, основні завдання та форми регулювання банківської діяльності.</p> <p>2. Організація системи регулювання та нагляду діяльності банків.</p> <p>3. Суть, принципи та методи банківського нагляду</p> <p>4. Заходи впливу до банків за порушення банківського законодавства.</p>	2	<p>1. Опрацювати нормативно-законодавчу базу з питань регулювання банківської діяльності.</p> <p>2. Зміст, необхідність та задачі регулювання діяльності банків.</p> <p>3. Основні завдання і форми регулювання діяльності банків.</p> <p>4. Реєстрація та ліцензування банків.</p> <p>5. Організація системи банківського нагляду в Україні.</p> <p>6. Структура банківського нагляду Національного банку України.</p> <p>7. Стан впровадження та оцінка наслідків застосування рекомендацій Базельського комітету з питань банківського нагляду</p> <p>8. Контроль НБУ за дотриманням банками економічних нормативів</p> <p>9. Система гарантування вкладів фізичних осіб в Україні</p> <p>10. Система банківського регулювання в країнах ЄС та США</p> <p>11. Порядок інспектування банків.</p> <p>Підготувати реферати: «Організація системи банківського нагляду в Україні»; «Система банківського регулювання в країнах ЄС та США».</p>	6
--	---	--	---	---	---

Тема 14 «Центральний банк як банкір і фінансовий агент уряду»		Тема 14 «Центральний банк як банкір і фінансовий агент уряду»		Тема 14 «Центральний банк як банкір і фінансовий агент уряду»	
Лекція 14 «Центральний банк як банкір і фінансовий агент уряду» 1. Сутність та види державного боргу 2. Обслуговування внутрішнього державного боргу 3. Обслуговування зовнішнього державного боргу 4. Роль НБУ у касовому виконанні державного бюджету		Семінарське заняття 15 1. Сутність та види державного боргу 2. Обслуговування внутрішнього державного боргу 3. Обслуговування зовнішнього державного боргу 4. Роль НБУ у касовому виконанні державного бюджету	2	1. Які переваги і в чому обмеженість функцій «фінансового агента» уряду в Україні? 2. Зовнішній борг і роль НБУ у забезпеченні управління боргом. 3. Внутрішній державний борг і роль НБУ у забезпеченні управління боргом. 4. Вдосконалення методів управління боргом країни з метою відпрацювання дієвої грошово-кредитної політики в Україні. 5. Охарактеризуйте етапи розвитку системи касового виконання державного бюджету України. Підготувати реферати: «Проблеми та перспективи обслуговування зовнішнього боргу України»; «Роль НБУ у забезпеченні управління внутрішнім державним боргом»	6
Модуль 4 «Теоретичні засади та практичні аспекти розробки та реалізації грошово-кредитної політики держави»					
Тема 15 «Сутність та види грошово-кредитної політики»		Тема 15 «Сутність та види грошово-кредитної політики»		Тема 15 «Сутність та види грошово-кредитної політики»	

<p>Лекція 15 «Сутність та види грошово-кредитної політики»</p> <p>1. Сутність та цілі грошово-кредитної політики</p> <p>2. Типи грошово-кредитної політики</p> <p>3. Місце і роль грошово-кредитної політики в загальній економічній політиці держави</p> <p>3. Формування монетарної політики в Україні</p>	2	<p>Семінарське заняття 16</p> <p>1. Сутність та цілі грошово-кредитної політики.</p> <p>2. Типи грошово-кредитної політики.</p> <p>3. Місце і роль грошово-кредитної політики в загальній економічній політиці держави</p>	2	<p>1. Роль та призначення НБУ при здійсненні грошово-кредитної політики.</p> <p>2. Які типи грошово-кредитної політики можуть формуватися центральним банком?</p> <p>3. Охарактеризуйте передавальний механізм та ефективність грошово-кредитної політики.</p> <p>4. Розкрийте особливості рестрикційної та експансіоністської грошово-кредитної політики.</p> <p>5. Основні положення кредитної політики США, Канади, Японії.</p> <p>6. Характеристика монетарної системи Європейських центральних банків.</p> <p>7. Сутність та механізм режиму інфляційного таргетування та його застосування НБУ.</p> <p>Підготувати реферати: «Особливості грошово-кредитної політики Національного банку України»; «Інфляційне таргетування як стратегія грошово-кредитної політики»</p>	6
<p>Тема 16 «Інструменти грошово-кредитної політики»</p>		<p>Тема 16 «Інструменти грошово-кредитної політики»</p>		<p>Тема 16 «Інструменти грошово-кредитної політики»</p>	
<p>Лекція 16 «Інструменти</p>	2	<p>Семінарське заняття 18</p>	2	<p>1. Зміст і ефективність політики</p>	6

<p>грошово-кредитної політики»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інструменти грошово-кредитної політики: сутність та класифікація. 2. Мінімальні резервні вимоги та облікова ставка як інструменти грошово-кредитного регулювання. 3. Операції на відкритому ринку як інструмент монетарного регулювання. 4. Адміністративні інструменти грошово-кредитної політики. 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Інструменти грошово-кредитної політики: сутність та класифікація. 2. Мінімальні резервні вимоги та облікова ставка як інструменти грошово-кредитного регулювання. 3. Операції на відкритому ринку як інструмент монетарного регулювання. 4. Адміністративні інструменти грошово-кредитної політики. 		<p>обов'язкових резервних вимог</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Зміст і ефективність процентної політики центрального банку 3. Зміст і ефективність політики рефінансування банків другого рівня 4. Зміст і ефективність політики операцій на відкритому ринку 5. Інституційна основа грошово-кредитної політики 6. Організаційно-економічні важелі реалізації грошово-кредитної політики <p>Підготувати реферати: «Інструменти грошово-кредитної політики центральних банків у сучасних умовах»; «Мінімальні резервні вимоги як інструмент грошово-кредитного регулювання НБУ».</p>	
<p>Тема 17 «Валютна політика держави»</p> <p>Лекція 17 «Валютна політика держави»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття валюти і валютних цінностей. 2. Сутність та характеристика валютної політики 3. Валютне регулювання та валютний контроль як складові валютної політики центрального банку 	2	<p>Тема 17 «Валютна політика держави»</p> <p>Семінарське заняття 19</p> <p>Лекція 17 «Валютна політика держави»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття валюти і валютних цінностей. 2. Сутність та характеристика валютної політики 3. Валютне регулювання та валютний контроль як складові валютної політики 	2	<p>Тема 17 «Валютна політика держави»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати нормативно-законодавчу базу з питань валютного регулювання. 2. Центральний банк як орган валютного регулювання. 3. Валютна політика як елемент грошово-кредитної політики центрального банку. 4. Механізм проведення валютної політики в ринковій економіці. 	6

		центрального банку		<p>5. Повноваження НБУ у сфері валютного регулювання.</p> <p>6. Основні методи валютного регулювання та їх характеристика.</p> <p>7. Функції Національного банку України у сфері валютного контролю.</p> <p>Підготувати реферати на теми: «Становлення системи валютного регулювання в Україні»; «Місце валютної політики центрального банку в системі державного регулювання».</p>	
Тема 18 «Монетарні важелі антиінфляційного регулювання»		Тема 18 «Монетарні важелі антиінфляційного регулювання»		Тема 18 «Монетарні важелі антиінфляційного регулювання»	
<p>Лекція 18 «Монетарні важелі антиінфляційного регулювання»</p> <p>1. Концептуальні підходи антиінфляційного регулювання</p> <p>2. Поняття та види антиінфляційного регулювання.</p> <p>3. Монетарні важелі антиінфляційного регулювання.</p>		<p>Семінарське заняття 20</p> <p>1. Концептуальні підходи антиінфляційного регулювання</p> <p>2. Поняття та види антиінфляційного регулювання.</p> <p>3. Монетарні важелі антиінфляційного регулювання.</p>	2	<p>1. Причини інфляції за часів існування металевих грошових систем.</p> <p>2. Монетаристський підхід до антиінфляційного регулювання та його характеристика.</p> <p>3. Сутність, цілі та мета антиінфляційної політики держави.</p> <p>4. Характеристика монетаристських антиінфляційних заходів.</p> <p>5. Адміністративні методи здійснення антиінфляційної політики.</p> <p>6. Характер і особливості боротьби з інфляцією в Україні протягом 1991 по 1996 рр.</p> <p>7. Особливості антиінфляційної</p>	6

				політики в Україні на сучасному етапі її розвитку. Підготувати реферати: «Економічні важелі антиінфляційного регулювання та їх характеристика»; «Облікова ставка Національного банку України як важіль антиінфляційного регулювання».	
Всього, годин	32	x	40	x	108

Таблиця 5. Тематичний план навчальної дисципліни «Гроші та грошово-кредитна політика» для студентів заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання до теми (лекції)	Обсяг годин	Назва теми та питання заняття	Обсяг годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Обсяг годин
1	2	3	4	5	6
Модуль 1 «Теорія функціонування грошей та організації грошового обороту»					
Тема 1 «Сутність та функції грошей»		Тема 1 «Сутність та функції грошей»		Тема 1 «Сутність та функції грошей»	
1. Походження грошей та їх еволюційні форми. 2. Сутність і вартість грошей. 3. Функції грошей		Семінарське заняття 1 «Сутність та функції грошей» 1. Теорії походження грошей 2. Сутність і вартість грошей 3. Форми грошей та їх еволюція 4. Функції грошей як міри вартості та засобу обігу. 5. Гроші як засіб нагромадження і платежу. 6. Світові гроші.	2	1. Дайте відповіді на приведені нижче запитання. Відповідь має бути чіткою за змістом поставленого запитання та лаконічною за обсягом. 2. Які існують теорії походження грошей? Розкрийте їх сутність. 3. Розкрийте, наводячи приклади, сутність та особливості еволюційних форм грошей. 4. Розкрийте сутність та еволюційні форми вартості грошей. 5. У чому полягають особливості грошей як загального еквівалента? 6. Чим повноцінні гроші відрізняються від неповноцінних? 7. Розкрийте сутність функцій грошей у їх взаємозв'язку. 8. У чому полягає роль грошей для розвитку та підвищення ефективності виробництва? Підготувати реферати: «Криптовалюта	10

				на сучасному етапі розвитку грошей», «Електронні гроші через призму функцій грошей».	
Тема 2 «Грошовий обіг і грошові потоки»				Тема 2 «Грошовий обіг і грошові потоки»	
Лекція 1 «Грошовий обіг і грошові потоки» 1. Економічні основи грошового обороту. 2. Грошові потоки та їх балансування. 3. Грошова маса: сутність, показники її виміру, взаємозв'язок із грошовою базою. 4. Закон грошового обігу. Швидкість обігу грошей.	2			1. В чому полягає суть грошового обігу? Яка його структура? 2. Охарактеризуйте грошовий оборот і грошові потоки в Україні. 3. За допомогою яких ринкових механізмів відбувається балансування грошових потоків в економіці держави? Поясніть на прикладі України. 4. Розкрийте сутність грошової маси та проаналізуйте її структуру в Україні за останні 5 років. 5. У чому полягає сутність грошової бази? Поясніть її взаємозв'язок із грошовою масою. 6. У чому полягає сутність закону грошового обігу? 7. Чи є зміна швидкості обігу грошей самостійним фактором впливу на ринкову кон'юнктуру чи це лише механічний наслідок зміни маси грошей, коли при збільшенні маси швидкість зменшується, а при зменшенні – збільшується? Підготувати реферати: «Динаміка та структура грошової маси в Україні (за	10

				останні 5 років)»; «Тенденції розвитку готівкового обороту в Україні»; «Стан та перспективи розвитку безготівкових платежів в Україні»	
Тема 3 «Грошовий ринок»				Тема 3 «Грошовий ринок»	
<p>5. Сутність, інституційна модель та структура грошового ринку.</p> <p>6. Попит на гроші та фактори, що впливають на нього.</p> <p>7. Сутність і механізм формування пропозиції грошей.</p> <p>8. Рівновага на грошовому ринку.</p>				<p>1. Яке місце посідає грошовий ринок у структурі грошового обороту та в чому полягає роль грошового ринку в економіці?</p> <p>2. Що є спільного і відмінного між грошовим ринком, ринком грошей та ринком капіталів?</p> <p>3. В чому полягає сутність попиту на гроші? Поясніть вплив факторів на нього.</p> <p>4. В чому полягає сутність пропозиції грошей? Поясніть механізм її формування.</p> <p>5. В чому полягає економічний зміст грошово-кредитного мультиплікатора? Поясніть механізм його дії.</p> <p>6. Наведіть приклади зміни стану рівноваги на грошовому ринку. Поясніть причинно-наслідкові зв'язку за кожним наведеним прикладом.</p> <p>7. Обґрунтуйте власну думку щодо питання: чи може грошовий ринок створити ефективний механізм трансформації заощаджень в інвестиції?</p>	10

				Підготувати реферати на теми: «Грошовий ринок в Україні: стан та перспективи розвитку»; «Особливості формування попиту та пропозиції грошей суб'єктами грошового ринку»	
Тема 4 «Грошові системи»				Тема 4 «Грошові системи»	
Лекція 2 «Грошові системи» 1. Грошова система: сутність, призначення. 2. Склад та елементи грошової системи України. 3. Види грошових систем, їх еволюція. 4. Становлення та розвиток грошової системи України. 5. Зміст та інструменти монетарної політики.	2			1. В чому полягає сутність грошової системи? Назвіть основні елементи грошової системи України. 2. Охарактеризуйте структуру грошової системи. 3. Розкрийте еволюційні типи саморегульованих грошових систем. 4. У чому полягає сутність та особливості типів регульованих грошових систем? 5. Які етапи розвитку можна виділити на шляху розбудови грошової системи України? Дайте їх коротку характеристику. 6. Дайте визначення грошово-кредитної політики держави та розкрийте сутність її економічне значення її інструментів. 7. Охарактеризуйте основні риси грошово-кредитної політики Національного банку України за останні п'ять років. Підготувати реферати на теми: «Створення та розвиток грошової	8

				системи України»; «Особливості організації грошових систем у країнах світу» (на прикладі будь-якої країни).	
Тема 5 «Інфляція та грошові реформи»		Тема 5 «Інфляція та грошові реформи»		Тема 5 «Інфляція та грошові реформи»	
<p>1. Суть, класифікація видів та причини розвитку інфляції.</p> <p>2. Основні показники вимірювання інфляції</p> <p>3. Методи регулювання інфляції.</p> <p>4. Сутність та види грошових реформ.</p>		<p>Семінарське заняття 2</p> <p>1. Суть, класифікація видів інфляції та причини розвитку інфляції.</p> <p>2. Основні показники вимірювання інфляції.</p> <p>3. Методи регулювання інфляції.</p> <p>4. Сутність та види грошових реформ.</p>	2	<p>1. Розкрийте сутність інфляційного процесу та охарактеризуйте закономірності його розвитку.</p> <p>2. Назвіть класифікаційні ознаки та види інфляції, приводячи приклади.</p> <p>3. У чому полягають причини інфляції в Україні? Які її соціально-економічні наслідки для вітчизняної економіки?</p> <p>4. Які методи державного регулювання інфляції існують у вітчизняній та світовій практиці? Розкрийте їх сутність та наведіть приклади.</p> <p>5. Що таке таргетування інфляції? Поясніть його механізм.</p> <p>6. Розкрийте сутність та види грошових реформ. Наведіть приклади грошових реформ у країнах світу.</p> <p>7. Розкрийте сутність та механізм грошової реформи 1996 р. в Україні. Охарактеризуйте дану грошову реформу за різними класифікаційними ознаками.</p>	8

				Підготувати реферати на теми: «Інфляційний процес в Україні: історичний та сучасний аспект»; «Світовий та вітчизняний досвід проведення грошових реформ»	
Модуль 2 «Теоретичні основи функціонування кредитної системи та фінансове посередництво»					
Тема 6 «Кредит та кредитна система»				Тема 6 «Кредит та кредитна система»	
Лекція 3 «Кредит та кредитна система» 1. Необхідність, суть, форми та функції кредиту. 2. Класифікація кредитів. 3. Позичковий процент: суть та чинники формування. 4. Сутність та структура кредитної системи.	2	1.		1. У чому полягають функції та роль кредиту в ринковій економіці? 2. Які існують методи перерозподілу коштів і в чому їх відмінність? 3. Охарактеризуйте структуру обсягів банківського кредитування в Україні за період 2015-2020 рр. у розрізі галузей економіки, валют, строків надання кредитних ресурсів. 4. Які основні принципи кредитування? 5. Що спільного і в чому відмінність між фінансуванням і кредитуванням? 6. Розкрийте сутність видів банківських кредитів за механізмом їх надання. 7. У чому полягає сутність позичкового процента? Поясніть причинно-наслідкові взаємозв'язки формування позичкового процента.	8

				8. Форми кредиту: переваги і недоліки окремих форм. 9. Кредитні відносини та інфляція. 10. Розвиток кредитних відносин у перехідній економіці України. 11. Іпотечний кредит: його становлення та розвиток в Україні. 12. Роль банківського кредиту в розвитку економіки України. 13. Охарактеризуйте діяльність страхових компаній, інститутів спільного інвестування, фінансових компаній, ломбардів та недержавних пенсійних фондів (на прикладі України). Підготувати реферати: «Розвиток кредитних відносин в умовах вітчизняної економіки»; «Порівняльний аналіз кредитної системи України та зарубіжних країн».	
Тема 7 «Фінансове посередництво грошового ринку»		Тема 7 «Фінансове посередництво грошового ринку»		Тема 7 «Фінансове посередництво грошового ринку»	
1. Сутність, роль та функції фінансового посередництва. 2. Структура та функції національної та регіональної банківської системи. 3. Становлення та особливості розвитку банківської системи		Семінарське заняття 3 «Фінансове посередництво грошового ринку» 1. Фінансове посередництво: суть, функції та види. 2. Структура та функції національної та регіональної	2	1. Чим діяльність фінансових посередників відрізняється від брокерської і дилерської діяльності? 2. Порівняйте функції банків з функціями небанківських фінансових посередників. 3. Охарактеризуйте діяльність	8

<p>України. 4. Небанківські фінансово-кредитні установи, їх особливості.</p>		<p>банківської системи. 3. Поняття про Спеціалізовані кредитно-фінансові інститути та їх види. 4. Характеристика страхових компаній, пенсійних та інвестиційних фондів. 5. Фінансові компанії, кредитні спілки, ломбарди.</p>	<p>страхових компаній як фінансових посередників (на прикладі України). 4. Охарактеризуйте діяльність інститутів спільного інвестування як фінансових посередників (на прикладі України). 5. Охарактеризуйте діяльність фінансових компаній як фінансових посередників (на прикладі України). 6. Охарактеризуйте діяльність ломбардів як фінансових посередників (на прикладі України). 7. Охарактеризуйте діяльність недержавних пенсійних фондів як фінансових посередників (на прикладі України).</p> <p>Підготувати реферати на теми: «Становлення та розвиток банківської системи в Україні»; «Стан і перспективи розвитку небанківських фінансово-кредитних установ в Україні», «Інституційна структура регіональної банківської системи»</p>	
<p>Тема 8 «Теоретичні засади діяльності банківських установ» 1. Банки: походження, розвиток, поняття, призначення. 2. Види банків та їх функції.</p>			<p>Тема 8 «Теоретичні засади діяльності банківських установ» 1. У чому полягає роль банків в економіці держави? Які функції виконують банки? 2. Яка існує класифікація видів банків?</p>	8

<p>3. Пасивні банківські операції. 4. Активні банківські операції. 5. Комісійно-посередницькі банківські послуги.</p>			<p>3. Яку організаційну структуру має банк? 4. Які існують операції щодо залучення та запозичення коштів банками? Назвіть їх види та коротко охарактеризуйте. 5. Дайте характеристику сутності видів активних банківських операцій. 6. Дайте характеристику сучасних банківських послуг. 7. Які існують проблеми стабільності вітчизняних банків у сучасних ринкових умовах?</p> <p>Підготувати реферати: «Система гарантування вкладів населення та її вплив на діяльність банків в Україні»; «Новітні банківські технології у розрахунковому обслуговуванні клієнтів»</p>	
<p>Тема 9 «Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною»</p>			<p>Тема 9 «Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною»</p>	
<p>1. Міжнародні фінансово-кредитні установи, причини їх виникнення та призначення 2. Міжнародний валютний фонд: створення, особливості функціонування та співпраця з Україною.</p>			<p>1. Членом яких міжнародних валютно-кредитних організацій є Україна? 2. Дайте характеристику діяльності Міжнародного валютного фонду та розкрийте форми його співпраці з Україною.</p>	8

<p>3. Світовий банк: створення, особливості функціонування та співпраця з Україною.</p> <p>4. Регіональні валютно-фінансові установи, їх створення та призначення</p> <p>5. Призначення та діяльність Європейського банку реконструкції та розвитку.</p> <p>6. Банк міжнародних розрахунків: створення та особливості функціонування.</p>				<p>3. Яка мета створення Світового банку? Розкрийте завдання його діяльності та напрями співпраці з Україною.</p> <p>4. У чому полягають мета і завдання створення Європейського банку реконструкції та розвитку? Вкажіть особливості його функціонування та напрями співпраці з Україною.</p> <p>5. Які основні засади створення та функціонування Банку міжнародних розрахунків?</p> <p>6. У чому полягає економічне призначення та особливості діяльності Європейського інвестиційного банку?</p> <p>7. Які регіональні фінансово-кредитні установи функціонують у світовій економіці? Дайте коротку характеристику їх діяльності: мета створення, завдання, напрями співпраці з Україною.</p> <p>Підготувати реферати: «Створення та функціонування Європейського валютного союзу»; «Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями як чинник економічного розвитку держави»</p>	
Модуль 3 «Місце центральних банків у проведенні грошово-кредитної політики»					

Тема 10 «Статус та основні напрями діяльності центральних банків»				Тема 10 «Статус та основні напрями діяльності центральних банків»	
<p>Лекція 4 «Статус та основні напрями діяльності центральних банків»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Походження та розвиток центральних банків. 2. Призначення, статус та основи організації центрального банку. 3. Функції центрального банку. 4. Національний банк України: особливості створення та основи діяльності. 5. Функції представництв НБУ в регіонах. 	2			<ol style="list-style-type: none"> 1. Що слугувало причинами появи центральних банків у світі? 2. Охарактеризуйте еволюційний та законодавчий шляхи виникнення центральних банків. 3. Опишіть етапи становлення центральних банків. 4. Які основні завдання стоять перед центральними банками? 5. Дайте характеристику факторам, що визначають незалежність центрального банку. 6. Розкрийте функції, які виконують центральні банки. 7. Розкрийте активні операції здійснюють центральні банки. 8. Опишіть пасивні операції центральних банків. <p>Підготувати реферати на теми: «Центральні банки: виникнення, призначення та загальна характеристика»; «Організаційно-правові основи функціонування та статус Національного банку України», «Роль представництв НБУ в регіонах».</p>	10
Тема 11 «Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу»		Тема 11 «Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу»		Тема 11 «Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу»	

<p>1. Центральний банк - єдиний емісійний центр держави</p> <p>2. Регламентация готівкового обігу в банках</p> <p>3. Грошова маса і грошова база</p> <p>4. Ступінь монетизації економіки країни та швидкість обігу грошей.</p>		<p>Семінарське заняття 4</p> <p>1. Центральний банк - єдиний емісійний центр держави</p> <p>2. Регламентация готівкового обігу в банках</p> <p>3. Грошова маса і грошова база</p> <p>4. Ступінь монетизації економіки країни та швидкість обігу грошей</p>	2	<p>7. Охарактеризуйте повноваження НБУ як емісійного центру готівкового грошового обігу.</p> <p>8. Чим відрізняється емісія грошових знаків в умовах золотомонетного стандарту від емісії в сучасних умовах? Що таке кредитна емісія?</p> <p>9. Які банкноти і монети НБУ вважає придатними до обігу, а які неплатіжними?</p> <p>10. Роль Національного банку України у забезпеченні інкасації та перевезення готівки.</p> <p>11. Захисні елементи банкнот та їх характеристика.</p> <p>12. Грошова база та її аналіз. Підготувати реферати: «Емісійна діяльність Національного банку України»; «Роль НБУ у регулюванні готівкового грошового обігу»</p>	8
<p>Тема 12 «Рефінансування банків»</p>				<p>Тема 12 «Рефінансування банків»</p>	
<p>Лекція 5 «Рефінансування банків»</p> <p>1. Причини, значення, загальні вимоги НБУ до банків другого рівня у разі здійснення рефінансування.</p> <p>2. Порядок надання окремих</p>	2			<p>1. Загальні вимоги, що висуває НБУ до банків і забезпечення у разі здійснення рефінансування.</p> <p>2. Порядок надання кредитів овернайт.</p> <p>3. Порядок проведення тендерів з підтримання ліквідності банків. Рефінансування банків.</p>	8

<p>кредитів овернайт та проведення тендерів з підтримання ліквідності банків.</p> <p>3. Принципи і порядок проведення операцій репо.</p> <p>4. Порядок надання стабілізаційного кредиту.</p>				<p>4. Порядок проведення операцій прямого РЕПО.</p> <p>5. Порядок проведення операцій зворотного РЕПО.</p> <p>6. Стабілізаційний кредит та цілі його надання.</p> <p>7. Зарактеристика умов та механізму надання стабілізаційного кредиту.</p> <p>Підготувати реферати: «Політика рефінансування банків: вітчизняна практика та міжнародний досвід»; «Особливості інструментів рефінансування НБУ».</p>	
<p>Тема 13 «Регулювання банківської діяльності та банківський нагляд»</p>		<p>Тема 13 «Регулювання банківської діяльності та банківський нагляд»</p>		<p>Тема 13 «Регулювання банківської діяльності та банківський нагляд»</p>	
<p>1. Сутність, основні завдання та форми регулювання банківської діяльності.</p> <p>2. Організація системи регулювання та нагляду діяльності банків.</p> <p>3. Суть, принципи та методи банківського нагляду</p> <p>4. Заходи впливу до банків за порушення банківського законодавства.</p>		<p>Семінарське заняття 5</p> <p>1. Сутність, основні завдання та форми регулювання банківської діяльності.</p> <p>2. Організація системи регулювання та нагляду діяльності банків.</p> <p>3. Суть, принципи та методи банківського нагляду</p> <p>4. Заходи впливу до банків за порушення банківського законодавства.</p>	<p>2</p>	<p>1. Зміст, необхідність та задачі регулювання діяльності банків.</p> <p>2. Основні завдання і форми регулювання діяльності банків.</p> <p>3. Реєстрація та ліцензування банків.</p> <p>4. Організація системи банківського нагляду в Україні.</p> <p>5. Структура банківського нагляду Національного банку України.</p> <p>6. Стан впровадження та оцінка наслідків застосування рекомендацій Базельського комітету з питань банківського нагляду</p>	<p>8</p>

				<p>7. Контроль НБУ за дотриманням банками економічних нормативів</p> <p>8. Система гарантування вкладів фізичних осіб в Україні</p> <p>9. Система банківського регулювання в країнах ЄС та США</p> <p>10. Порядок інспектування банків.</p> <p>Підготувати реферати: «Організація системи банківського нагляду в Україні»; «Система банківського регулювання в країнах ЄС та США».</p>	
Тема 14 «Центральний банк як банкір і фінансовий агент уряду»				Тема 14 «Центральний банк як банкір і фінансовий агент уряду»	
<p>1. Сутність та види державного боргу</p> <p>2. Обслуговування внутрішнього державного боргу</p> <p>3. Обслуговування зовнішнього державного боргу</p> <p>4. Роль НБУ у касовому виконанні державного бюджету</p>				<p>1. Які переваги і в чому обмеженість функцій «фінансового агента» уряду в Україні?</p> <p>2. Зовнішній борг і роль НБУ у забезпеченні управління боргом.</p> <p>3. Внутрішній державний борг і роль НБУ у забезпеченні управління боргом.</p> <p>4. Вдосконалення методів управління боргом країни з метою відпрацювання дієвої грошово-кредитної політики в Україні.</p> <p>5. Охарактеризуйте етапи розвитку системи касового виконання</p>	10

				державного бюджету України. Підготувати реферати: «Проблеми та перспективи обслуговування зовнішнього боргу України»; «Роль НБУ у забезпеченні управління внутрішнім державним боргом»	
Модуль 4 «Теоретичні засади та практичні аспекти розробки та реалізації грошово-кредитної політики держави»					
Тема 15 «Сутність та види грошово-кредитної політики»				Тема 15 «Сутність та види грошово-кредитної політики»	
Лекція 6 «Сутність та види грошово-кредитної політики» 1. Сутність та цілі грошово-кредитної політики 2. Типи грошово-кредитної політики 3. Місце і роль грошово-кредитної політики в загальній економічній політиці держави 3. Формування монетарної політики в Україні	2			1. Роль та призначення НБУ при здійсненні грошово-кредитної політики. 2. Які типи грошово-кредитної політики можуть формуватися центральним банком? 3. Охарактеризуйте передавальний механізм та ефективність грошово-кредитної політики. 4. Розкрийте особливості рестрикційної та експансіоністської грошово-кредитної політики. 5. Основні положення кредитної політики США, Канади, Японії. 6. Характеристика монетарної системи Європейських центральних банків. 7. Сутність та механізм режиму інфляційного таргетування та його застосування НБУ.	10

				Підготувати реферати: «Особливості грошово-кредитної політики Національного банку України»; «Інфляційне таргетування як стратегія грошово-кредитної політики»	
Тема 16 «Інструменти грошово-кредитної політики»		Тема 16 «Інструменти грошово-кредитної політики»		Тема 16 «Інструменти грошово-кредитної політики»	
1. Інструменти грошово-кредитної політики: сутність та класифікація. 2. Мінімальні резервні вимоги та облікова ставка як інструменти грошово-кредитного регулювання. 3. Операції на відкритому ринку як інструмент монетарного регулювання. 4. Адміністративні інструменти грошово-кредитної політики.		Семінарське заняття 6 1. Інструменти грошово-кредитної політики: сутність та класифікація. 2. Мінімальні резервні вимоги та облікова ставка як інструменти грошово-кредитного регулювання. 3. Операції на відкритому ринку як інструмент монетарного регулювання. 4. Адміністративні інструменти грошово-кредитної політики.	2	1. Зміст і ефективність політики обов'язкових резервних вимог 2. Зміст і ефективність процентної політики центрального банку 3. Зміст і ефективність політики рефінансування банків другого рівня 4. Зміст і ефективність політики операцій на відкритому ринку 5. Інституційна основа грошово-кредитної політики 6. Організаційно-економічні важелі реалізації грошово-кредитної політики Підготувати реферати: «Інструменти грошово-кредитної політики центральних банків у сучасних умовах»; «Мінімальні резервні вимоги як інструмент грошово-кредитного регулювання НБУ».	8
Тема 17 «Валютна політика держави»				Тема 17 «Валютна політика держави»	

<p>1. Поняття валюти і валютних цінностей. 2. Сутність та характеристика валютної політики 3. Валютне регулювання та валютний контроль як складові валютної політики центрального банку</p>			<p>8. Центральний банк як орган валютного регулювання. 9. Валютна політика як елемент грошово-кредитної політики центрального банку. 10. Механізм проведення валютної політики в ринковій економіці. 11. Повноваження НБУ у сфері валютного регулювання. 12. Основні методи валютного регулювання та їх характеристика. 13. Функції Національного банку України у сфері валютного контролю.</p> <p>Підготувати реферати на теми: «Становлення системи валютного регулювання в Україні»; «Місце валютної політики центрального банку в системі державного регулювання».</p>	8
<p>Тема 18 «Монетарні важелі антиінфляційного регулювання»</p>			<p>Тема 18 «Монетарні важелі антиінфляційного регулювання»</p>	
<p>1. Концептуальні підходи антиінфляційного регулювання 2. Поняття та види антиінфляційного регулювання. 3. Монетарні важелі антиінфляційного регулювання.</p>			<p>1. Причини інфляції за часів існування мегалевих грошових систем. 2. Монетаристський підхід до антиінфляційного регулювання та його характеристика. 3. Сутність, цілі та мета антиінфляційної політики держави. 4. Характеристика</p>	10

				<p>монетаристських антиінфляційних заходів.</p> <p>5. Адміністративні методи здійснення антиінфляційної політики.</p> <p>6. Характер і особливості боротьби з інфляцією в Україні протягом 1991 по 1996 рр.</p> <p>7. Особливості антиінфляційної політики в Україні на сучасному етапі її розвитку.</p> <p>Підготувати реферати: «Економічні важелі антиінфляційного регулювання та їх характеристика»; «Облікова ставка Національного банку України як важіль антиінфляційного регулювання».</p>	
Всього, годин	12	x	12	x	156

Розділ 5. Оцінювання результатів навчання

Поточна успішність студентів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюються за допомогою національної шкали оцінок. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом навчальної дисципліни.

Оцінювання знань студентів при виконанні поточних модульних робіт (поточний модульний контроль) здійснюється за 100-бальною шкалою. Так як робочим навчальним планом при вивченні матеріалу навчальної дисципліни «Гроші та грошово-кредитна політика» у першому семестрі навчального року передбачено виконання дві поточні модульні роботи, то загальна оцінка за поточний модульний контроль кожного семестру визначається як середньоарифметична за формулою:

$$(M_1+M_2)/2, \quad (1)$$

де M_1 , M_2 – оцінки у балах, одержані студентом за виконання поточної модульної роботи 1 та поточної модульної роботи 2, відповідно.

З метою мотивації студентів до активного та якісного виконання усіх видів навчальної роботи протягом семестру до загальної підсумкової оцінки додаються бали – коефіцієнт мотивації (10 % від загальної підсумкової оцінки). Мотивація студентів застосовується за умови виконання ними всіх видів навчальної роботи, які передбачені робочим навчальним планом підготовки студентів і програмою з навчальної дисципліни «Гроші та грошово-кредитна політика» незалежно від результатів виконання. Застосування та конкретне значення коефіцієнту мотивації пізнавальної діяльності студентів визначається науково-педагогічним працівником кафедри враховуючи активність студента при вивченні навчальної дисципліни (відвідування навчальних занять, виконання видів навчальної діяльності, виконання поточних модульних робіт, участь у науково-дослідній роботі тощо). Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів.

Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни наведено в табл. 6. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Гроші та грошово-кредитна політика» наведена в табл. 7. Оцінювання знань студентів з дисципліни «Гроші та грошово-кредитна політика» у другому семестрі здійснюється на основі результатів поточного модульного контролю і підсумкового контролю знань (екзамену) (таблиця 7).

Таблиця 6. Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Види робіт	Максимальна кількість балів
I семестр	
Модуль 1 (теми 1-5): відвідування занять (5 балів); захист домашнього завдання (10 балів); обговорення матеріалу занять (5 балів); виконання навчальних завдань (5 балів); завдання самостійної роботи (10 балів); тестування (5 балів); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 6-9): відвідування занять (8 балів); захист домашнього завдання (8 балів); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Разом (ПМК)	100
II семестр	
Модуль 3 (теми 10-14): відвідування занять (2,5 балів); захист домашнього завдання (5 балів); обговорення матеріалу занять (2,5 балів); виконання навчальних завдань (5 балів); завдання самостійної роботи (2,5 балів); тестування (5 бали); поточна модульна робота (7,5 балів)	30
Модуль 4 (теми 15-18): відвідування занять (2 бали); захист домашнього завдання (4 балів); обговорення матеріалу занять (2 бали); виконання навчальних завдань (6 балів); завдання самостійної роботи (4 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (8 балів)	30
Екзамен	40
Разом (екзамен)	100

Таблиця 7. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Гроші та грошово-кредитна політика»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 8. Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни «Гроші та грошово-кредитна політика»

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Проходження освітнього курсу «Просто про гроші» на платформі Prometheus	10
2. Науково-дослідна	1. Участь у наукових гуртках 2. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10 20

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Розділ 6. Інформації джерела Основні:

1. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III/ Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

2. Про Національний банк України [Електронний ресурс]: Закон України від 20 трав. 1999 р. № 679-XIV/ Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.

3. Гасій О.В. Гроші та грошово-кредитна політика: дист. курс. з навчальної дисципліни (I семестр) для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Полтава : ПУЕТ, 2023. URL: <http://www2.el.puet.edu.ua/wk/course/view.php?id=1531>.

4. Гасій О.В. Гроші та грошово-кредитна політика: дист. курс. з навчальної дисципліни (II семестр) для студентів денної та заочної

форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Полтава : ПУЕТ, 2023. URL: <http://www2.el.puet.edu.ua/wk/course/view.php?id=2522>

5. Гасій О. В., Соколова А.М., Прохар Н.В. Фактори конкурентного середовища у банківському секторі України: регіональний аспект. Ефективна економіка. 2021. №5. URL: <http://dSPACE.puet.edu.ua/bitstream/123456789/10704/1/Стаття%20Гасій%20О.В.%20С%20Соколова%20А.М.%20С%20Прохар%20Н.В..pdf>

6. Вовчак О.Д., Бучко І. Є., Костак З. Р. Гроші і кредит : навч. посібник. Київ : Центр учб. л-ри, 2019. 424 с.

7. Гроші та кредит : підручник / [М. І. Савлук, А. М. Мороз, І. М. Лазепко та ін.] ; 6-те вид., перероб. і доп. Київ : КНЕУ, 2011. 589 с.

8. Гроші та кредит: підручник / [Івасів Б.С., Савлук М.І., Ющенко В.А. та ін.] ; за ред. Б.С. Івасіва. Тернопіль: Карт-бланш, 2008. 528 с.

9. Демківський А.В. Гроші та кредит: навч. посібник Київ: Дакор, 2005. 528 с.

10. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика : навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 352 с.

11. Косова Т., Папаїка О. Центральний банк і грошово-кредитна політика: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2019 р. 328 с.

12. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua>

13. Тимохова Г. Б. Фінанси, гроші та кредит : навчальний посібник для ст.-ів ВНЗ. Київ : Кондор, 2019. 592 с.

14. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навчальний посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с.

15. Monetary policy and financial stability. 2023. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2023/747841/IPOL_IDA\(2023\)747841_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2023/747841/IPOL_IDA(2023)747841_EN.pdf)

Додаткові:

16. Банківська діяльність (вітчизняний та зарубіжний досвід): навч. посібник / [Лаптев С.М., Денисенко М.П., Кабанов В.Г. та ін.] ; за ред.. С.М. Лаптева К.: ВД «Професіонал», 2004. 320 с.

17. Банківська система України: інституційні зміни та інновації: монографія / [Л. О. Примостка, М. І. Диба, І. В. Краснова та ін.] ; за заг. ред. Л. О. Примостки. К. : КНЕУ, 2015. 434 с. URL://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/12504/1/Банківська%20справа.pdf.

18. Банківська система України: становлення і розвиток в умовах глобалізації економічних процесів: монографія [За ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка]. Тернопіль: «Вектор», 2012. 462 с. URL:

<http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/510/1/BSU-SRVUG-Dzubluk-mon.pdf>

19. Банківська система України: монографія [В. В. Коваленко, О. Г. Коренева, К. Ф. Черкашина, О. В. Крухмаль]. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2010. 187 с. URL:

http://lib.uabs.edu.ua/library/Books_academy/942_2010.pdf

20. Гальчинський А. Теорія грошей: навчальний посібник. Київ: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. 411 с.

21. Гасій О. В., Соколова А.М., Прохар Н.В. Фактори конкурентного середовища у банківському секторі України: регіональний аспект. Ефективна економіка. 2021. №5. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/10704/1/Стаття%20Гасій%20О.В.%20Соколова%20А.М.%20Прохар%20Н.В..pdf>

22. Гасій О. В., Стефанюк О.Д. Муніципальні банки як фінансові інститути системи місцевого самоврядування. Науковий вісник ПУЕТ. 2018. №4. С. 37-43.

23. Гасій О.В. Особливості роботи банківської системи та валютного ринку в умовах воєнного стану/ О. В. Гасій, В.В. Довгополий // Збірник тез XLV Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2021 рік (м. Полтава, 13-14 квітня 2022 р.). Полтава : ПУЕТ, 2022. Ч. 1. 320 с. С. 85-87

http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/12072/1/Aktualni%20pytannia%20rozvytku%20nauky_Ch1_2022_85-87.pdf

24. Гасій О.В. Особливості споживчого кредитування домогосподарств в умовах воєнного стану / О.В. Гасій // Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції “Розбудова інноваційних економіки, менеджменту та освіти в умовах нової соціальної реальності” (м. Київ, МАУП, 26 травня 2022 р.). 2022. С. 74-76.

<http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/12463>

25. Гасій О.В. Стан та проблеми кредитування в Україні / О. В. Гасій, А.О. Лучко // Збірник тез XLV Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2021 рік (м. Полтава, 13–14 квітня 2022 р.). Полтава : ПУЕТ, 2022. Ч. 1. 320 с. С. 76-78.

http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/12068/1/Aktualni%20pytannia%20rozvytku%20nauky_Ch1_2022_76-78.pdf

26. Гасій О.В., Клименко В.І. Стан та перспективні вектори розвитку банківської кредитної діяльності в Україні. Ефективна економіка. 2020. №1. URL: <http://ojs.dsau.dp.ua/index.php/efektyvna-ekonomika/article/view/2296>

27. Гроші та кредит [Електронний ресурс] : підручник / О. В. Дзюблюк, Б. П. Адамик, Г. Р. Балянт [та ін.] ; за ред. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 892 с. Режим доступу :

<https://www.wunu.edu.ua/news/13792-vijshov-z-druku-pdruchnik-grosh-takredit.html>

28. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн : навч. посібник / З. В. Герасимчук, Н. І. Корецька, Н. С. Різник, В. Л. Галушак. Херсон : Олді-плюс, 2015. 572 с.

29. Данилишин Б.М. Перспективи удосконалення монетарної політики України. Фінанси України. 2020. № 2. С. 7-24.

30. Долан Э.Дж., Кэмпбелл К.Д., Кэмпбелл Р.Д. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика; [пер. с англ. В. Лукашевича; общ. ред. В. Лукашевича]; СПб: 1994. 448 с.

31. Єгоричева С. Б., Гасій О. В. Сучасний механізм функціонування регіональної банківської системи : монографія. Полтава: ПУЕТ, 2016. 217 с.

32. Klimenko V., Sokolova A., Nasii O. Status and prospects for the development of credit unions in Ukraine. Problems and Perspectives in Management (open-access). 2017. 15 (4). 124-133 pp. URL: <https://www.businessperspectives.org/journals/problems-and-perspectives-in-management/issue-269/status-and-prospects-for-the-development-of-credit-unions-in-ukraine>

33. Любунь О.С., Любунь В.С., Іванець І.В. Національний банк України: основні функції, грошово-кредитна політика, регулювання банківської діяльності: Університет економіки та права "Крок", 2005. 512 с.

34. Левченко Л. В. Гроші та кредит : навч. посібник. Київ: Центр учб. л-ри, 2011. 224 с.

35. Мишкін Фредерік С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків / пер. з англ. С. Панчишин та ін. Київ: Основи, 1998. 963 с.

36. Монетарна політика Національного банку України: сучасний стан та перспективи змін: монографія [за ред. В.С. Стельмаха]. Київ: Центр наукових досліджень Національного банку України, УБС НБУ, 2009. 404 с.

37. Пантелєєва Н. Нові форми грошей в умовах формування інформаційного суспільства. Вісник Національного банку України. 2015. №5. С. 25-31.

38. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Підруч. / А.В. Сілакова, Г.І. Лановська, Н.І. Климаш, [та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко.– Львів «Магнолія 2006», 2015. 224 с.

39. Шамова І.В. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2015. 195 с.

40. Гроші та кредит [Електронний ресурс] : підручник / О. В. Дзюблюк, Б. П. Адамик, Г. Р. Балянт [та ін.] ; за ред. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 892 с. Режим доступу :

<https://www.wunu.edu.ua/news/13792-vijshov-z-druku-pdruchnik-grosh-takredit.html>

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office.
2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає перелік конкретних програмних продуктів: мультимедійні презентації, програмний засіб «OpenTest 2.0». Тестування проводиться під час проведення занять (поточний контроль) і під час підсумкового контролю знань, дистанційний курс на платформі Moodle.